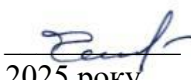

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
ННІ Державного управління
Кафедра державного управління та місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І.А.
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Цифрова ера»

Галузь знань	Усі
Спеціальність	Усі
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус	вибіркова, яка спрямована на розвиток Soft Skills
Загальний обсяг	4 кредити ECTS (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	12-та чверть
Мова викладання	Українська

Викладач: к.держ.упр., доц. Матвеева Ольга Юріївна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2025

Робоча програма дисципліни «Цифрова держава та цифрове суспільство» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх спеціальностей / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро: НТУ «ДП», 2025. 17 с.

Розробник: Матвеева Ольга Юріївна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ.....	Ошибка! Закладка не определена.
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	Ошибка! Закладка не определена.
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	Ошибка! Закладка не определена.
6.1 Шкали.....	7
6.2 Засоби та процедури	8
6.3 Критерії	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	Ошибка! Закладка не определена.
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – набуття знань про ключові цифрові технології, такі як штучний інтелект, блокчейн, Інтернет речей, великі дані та інші, що формують сучасний цифровий світ; засвоєння того, як цифровізація впливає на економічний розвиток, соціальні структури та повсякденне життя людей; розвиток критичного мислення та аналітичних навичок критично оцінювати цифрові інновації та їхній вплив на різні аспекти життя.

Основні завдання дисципліни "Цифрова ера" включають:

- ознайомлення з основними цифровими технологіями: вивчення ключових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн, Інтернет речей (IoT), хмарні обчислення, великі дані (Big Data), та їх впливу на різні аспекти життя;
- аналіз впливу цифрових технологій на суспільство та економіку: дослідження змін, які цифрові технології вносять у бізнес, освіту, охорону здоров'я, та інші сфери, а також їх впливу на економічний та соціальний розвиток;
- розвиток критичного мислення та аналітичних навичок: сприяння здатності студентів критично оцінювати цифрові технології та їх застосування, розуміти можливі ризики та етичні аспекти;
- підготовка до викликів і можливостей цифрового віку: надання студентам знань і навичок, необхідних для успішної кар'єри в швидко змінюваному технологічному світі;
- заохочення інноваційного та творчого мислення: стимулювання студентів до розробки нових ідей та рішень, використовуючи сучасні технологічні можливості;
- навчання етичному та відповідальному використанню технологій: осмислення етичних вимірів цифрових технологій та виховання відповідального ставлення до їх використання.

Ці завдання в сукупності формують комплексний підхід до вивчення цифрових технологій, підготовки студентів до сучасного ринку праці та розвитку в них навичок, необхідних для ефективної роботи і інновацій в цифровому віці.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результат навчання (ДРН)	
шифр ДРН	Зміст
ДРН – 01	Продемонструвати <i>знання</i> : термінології та концептуальних основ становлення і розвитку цифрової ери та активної цифрової участі в управлінні спільними справами міст та громад; проблематики етичного використання та регулювання цифрових технологій, включаючи конфіденційність даних, права інтелектуальної власності та цифрові права.
ДРН – 02	Виявити <i>розуміння</i> змісту концептуальних основ становлення і розвитку цифрової ери; європейських цінностей, що лежать в основі побудови управлінських моделей розвитку цифрових держав; принципів

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	Зміст
	управління в цифрову еру; передумов і можливостей становлення і розвитку цифрових держав; формування і запровадження принципів цифрової культури та етичної поведінки в Інтернеті.
ДРН – 03	Сформувати <i>уміння та навички аналізу</i> впливу цифрових технологій на суспільство та економіку; етичні та правові аспекти цифрових технологій; критично аналізувати інформацію, оцінювати джерела та робити виважені висновки щодо цифрових технологій та їх застосування; розуміти важливість інновацій та творчого підходу у розв'язанні проблем, пов'язаних з цифровими технологіями; надання <i>обґрунтованих висновків</i> , коментарів та готових <i>рекомендацій</i> органам публічного управління щодо удосконалення стратегій протидії дезінформації в цифровому середовищі.

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення курсу ґрунтується на знаннях, отриманих з вивчених дисциплін на попередніх курсах. Опанування курсу ґрунтується на:

- загальних знаннях основ побудови системи публічного управління в Україні та розуміння ролі громадянина в процесах забезпечення спільного прискореного розвитку;
- вмінні розрізнення рівнів управління та механізмів цифрового управлінського впливу на кожному з них, врахування впливу різних факторів на об'єкти управління відповідного рівня;
- навичках визначати результати та ефекти застосування цифрових інструментів у публічному управлінні та спільному розвитку держави та суспільства

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	20	40	4	56
практичні	60	20	40	6	54
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	40	80	12	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ДРН – 01 ДРН – 02	1. Теоретичні основи цифрових держав і суспільств. Сутність та принципи цифрової ери 1.1. Розвиток цифрових технологій та їх вплив на державне управління 1.2. Теоретичні основи цифрових держав і суспільств 1.3. Сутність та принципи цифрової ери	6
ДРН – 01 ДРН – 02	2. Цінності, що лежать в основі побудови цифрової держави та цифрового суспільства 2.1. Транспарентність та відкритість у цифровій ері. Європейські цінності 2.2. Інклюзивність та доступність у цифровому суспільстві. Співпраця та включення у формуванні цифрового майбутнього 2.3. Стейкхолдери цифрової держави	6
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	3. Цифрова трансформація міст 3.1. Розумні міста: стратегії та технології для сталого розвитку 3.2. Світовий досвід цифрової трансформації міст 3.3. Світові лідери та інфлюенсери цифрової трансформації міст	8
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	4. Штучний інтелект 3.1. Взаємодія людини зі штучним інтелектом 3.2. Інтеграція штучного інтелекту у повсякденне життя 3.3. Етичні обмеження застосування	8
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	5. Цифрова трансформація глобальних спільнот 5.1. Розумні громади: стратегії та технології для сталого розвитку 5.2. Світовий досвід цифрового розвитку вітуальних спільнот 5.3. Участь громадян у цифровій трансформації спільнот та держав	8
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	6. Етика цифрової ери 6.1. Принципи конфіденційності даних та захисту персональної інформації 6.2. Етичні виклики штучного інтелекту та автоматизації 6.3. Цифрова нерівність та доступ до технологій	6
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	7. Інтернет речей, громадські технології («civic tech») та «технології держави» («gov tech») та 7.1. Інтернет речей (IoT) 7.2. Громадські технології («civic tech») 7.3. «Технології держави» («gov tech»)	6
ДРН – 01 ДРН – 02 ДРН – 03	8. Цифровий маркетинг та соціальні медіа 8.1. Роль соціальних медіа-платформ у публічному управлінні 8.2. Контент-маркетинг та сторітелінг в соціальних медіа	6

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	8.3. Аналітика даних та вимірювання ефективності в цифровому маркетингу	
ДРН – 01	9. Інформація та дезінформація в цифрову еру	6
ДРН – 02	9.1. Дезінформація та її вплив на суспільство	
ДРН – 03	9.2. Види і форми дезінформації	
	9.3. Стратегії протидії дезінформації	
	Практичні заняття	60
ДРН – 01	1. Основи цифрових держав і суспільств. Сутність та принципи цифрової ери	6
ДРН – 02	2. Цінності, що лежать в основі побудови цифрової держави та цифрового суспільства. Стейкхолдери цифрової держави	6
	3. Цифрова трансформація міст	8
ДРН – 02	4. Особливості використання штучного інтелекту в цифровому суспільстві	8
ДРН – 03	5. Перспективи та напрями цифрової трансформації спільнот України та світу.	8
	6. Етика цифрової ери	6
ДРН – 02	7. Громадяни та їх технології – для держави	6
ДРН – 03	8. Вплив дезінформації на цифровий простір	6
	9. Презентація індивідуально-групового завдання та загальна дискусія	6
РАЗОМ		120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних здобувачів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent

74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності здобувача за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня або під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
Лекції	контрольні завдання за темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота	визначення середньозваженого результату поточних контролів
практичні	контрольні завдання за темою	виконання завдань під час практичних занять		
	або індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач під час заліку

має право виконувати контрольну роботу, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Значення оцінки за виконання контрольної роботи визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання контрольної роботи може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК (бакалавр)

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	об'єкт вивчення	
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння:	95-100
	- виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія:	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
тому числі іноземною мовою, усно та письмово	- послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції	
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Відповідальність і автономія		
♦ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ♦ спроможність нести відповідальність за	Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на: 1) управління комплексними проектами, що передбачає: - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію;	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ♦ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ♦ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	- здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: - використання професійно-орієнтовних навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Технічні засоби навчання (комп'ютерне та мультимедійне обладнання).
2. Дистанційна платформа Moodle.
3. MS Office (застосунок Teams).

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Anthopoulos L., Fitsilis P. From digital to ubiquitous cities: Defining a common architecture for urban development, Intelligent Environments. *Sixth international conference on, IEEE*. 2010. P. 301–306.
2. Caragliu A., Del Bo C., Nijkamp P. Smart cities in Europe. *Journal of Urban Technology*. 2011. № 18. P. 65–82.
3. Harrison C.A., Donnelly I. A. Theory of Smart Cities. *Proceedings of the 55th Annual Meeting of the ISSS, Hull, UK*, 2011. 55(1). URL: <https://journals.iss.org/index.php/proceedings55th/article/view/1703>.
4. Matveieva O., Navumau V., Gustaffson M. Adoption of Public e-services versus Civic Tech Services: On the Issue of Trust and Citizen Participation in Ukraine and Belarus. *Electronic Government: 21st IFIP WG 8.5 International Conference, EGOV 2022, Linköping, Sweden, September 6-8. 2022*. DOI: https://dl.acm.org/doi/abs/10.1007/978-3-031-15086-9_2.
5. Matveieva, O., Mamatova, T., Borodin, Y., Gustafsson, M., Wihlborg, E., and Kvitka, S. (2024). Digital Government in Conditions of War: Governance Challenges and Revitalized Collaboration between Local Authorities and Civil Society in Provision of Public Services in Ukraine. *Hawaii International Conference on System Sciences 2024 (HICSS-57)*. 8. https://aisel.aisnet.org/hicss-57/dg/policies_for_digital_government/8
6. Matveieva O., Navumau V., Gustaffson M. Adoption of Public e-services versus Civic Tech Services: On the Issue of Trust and Citizen Participation in Ukraine and Belarus. *Electronic Government: 21st IFIP WG 8.5 International Conference, EGOV 2022, Linköping, Sweden, September 6-8. 2022*. DOI: https://dl.acm.org/doi/abs/10.1007/978-3-031-15086-9_2.
7. Steiner, O. (2021). Social work in the digital era: Theoretical, ethical and practical considerations. *The British Journal of Social Work*, 51(8), 3358-3374.
8. Апалькова В. В. (2015). Концепція розвитку цифрової економіки в Євросоюзі та перспективи України. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій*, (23, вип. 4), 9-18.
9. Ляшенко В. І., Вишневецький О. С. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія ; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, 2018. 252 с.
10. Матвєєва О. Ю., Навумау В. М. (2023). Посилення спроможності українського громадянського суспільства під час війни: передумови, підходи, цифрові технології. *Електронне наукове видання "Публічне адміністрування та національна безпека"*. №1. <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-1-8526>
11. Матвєєва, О. Ю. (2023). Гендерний мейнстрімінг процесів розбудови цифрової демократії на шляху європейської інтеграції України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*, Т. 33(72) № 6. URL: https://www.researchgate.net/publication/369314700_gender-mainstreaming_in_digital_democracy_development_on_the_road_to_european_integration_the_case_of_ukraine
12. Матвєєва, О., Мунько, А. (2023). Упровадження концепції розумного міста у процеси цифрової трансформації України заради сталого розвитку. *Науковий вісник: Державне управління*, 1 (13), 138-162.

13. Матвейчук, Л. О. (2018). Цифрова економіка: теоретичні аспекти. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*, (4), 116-127.

14. Польовий П. В. (2021). Модернізація публічного управління в умовах розвитку цифрового суспільства. *Публічне управління та митне адміністрування*. № 2 (29), 37-43.

15. Рошук М. В. Transformation of Ukraine into a digital state: realization instruments. *Scientific Works of National Aviation University. Series: Law Journal "Air and Space Law"*. 2020. № 1(54). С. 86–93. URL: <https://doi.org/10.18372/2307-9061.54.14544>.

Нормативні документи

1. A Digital Single Market Strategy for Europe. Brussels, 6.5.2015. Com (2015). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=COM%3A2015%3A192%3AFIN>.

2. Directive (EU) 2019/790 of the European Parliament and of the Council of 17 April 2019 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC (Text with EEA relevance.) PE/51/2019/REV/1. URL: <https://eurlex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>.

3. Europe 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. European Commission. Brussels, 3.3.2010. 37 p. URL: <https://cutt.ly/FN9sJdM>.

4. European Commission. (2018). A New Industrial Strategy for Europe. COM(2020) 102 final.

5. European Commission. (2018). Digital Education Action Plan (2021-2027) - Resetting education and training for the digital age. COM(2018) 22 final.

6. European Commission. (2020). Europe's Digital Decade: Digital targets for 2030. COM(2021) 118 final.

7. European Commission. (2020). Shaping Europe's digital future. COM(2020) 67 final.

8. European Commission. (2020). White Paper On Artificial Intelligence - A European approach to excellence and trust. COM(2020) 65 final.

9. European Parliament, & Council of the European Union. (2016). Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation). Official Journal of the European Union, L119, 1-88.

10. European Parliament, & Council of the European Union. (2019). Regulation (EU) 2019/1020 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on market surveillance and compliance of products. Official Journal of the European Union, L169, 1-44.

11. Proposal for a Council directive on the common system of a digital services tax on revenues resulting from the provision of certain digital services. Brussels, 21.3.2018 COM (2018)148 final. URL: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/EN/COM-2018-148-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

12. Regulation (EU) 2019/1150 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on promoting fairness and transparency for business users of online intermediation services (Text with EEA relevance) PE/56/2019/REV/1. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32019R1150>.

13. Про концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січ. 2018. № 67-р.

URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyirozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-tasuspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planuzahodiv-shodoyiyi-realizaciyi>.

14. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.

15. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квіт. 2014 р. № 333-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.

16. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 лист. 2021 р. № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text>.

17. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовт. 2020 р. № 1353-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text>.

Додаткові

1. Матвеева О. Європейська парадигма сталого розвитку територіальних громад: досвід для України. Bulletin of the NAPA under the President of Ukraine. 2021. № 1(100). С. 148–157. DOI: 10.36030/2310-2837-1(100)-2021-148-157.

2. Al-Hader M., Rodzi A., Sharif A.R., Ahmad N. Smart city components architecture, computational intelligence, modelling and simulation. CSSim'09: International conference on, IEEE. 2009. P. 93–97.

3. Barabash I., Matveieva O. Features of the management of sustainable development of territorial communities in Ukraine in terms of transformation. *Sustainable development of territories: challenges and opportunities: monograph*. Bobrovska O. (Ed.). International Center for Research, Education and Training. MTÜ, Tallinn, Estonia. 2021. P. 13–25. URL: http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/monografii/Sustainable%20development%20of%20territories%20challenges%20and%20opportunities_2021.pdf.

4. Barfoed, E. M. (2019). Digital clients: An example of people production in social work. *Social Inclusion*, 7(1), 196-206. Barfoed, E. M. (2019). Digital clients: An example of people production in social work. *Social Inclusion*, 7(1), 196-206.

5. Borges, A. F., Laurindo, F. J., Spínola, M. M., Gonçalves, R. F., & Mattos, C. A. (2021). The strategic use of artificial intelligence in the digital era: Systematic literature review and future research directions. *International Journal of Information Management*, 57, 102225.

6. Burrell J., Fourcade M. The Society of Algorithms. *Annual Review of Sociology*. 2021. DOI: 10.1146/annurev-soc-090820-020800.

7. Kirwan, G. (2023). Networked Relationships: Relationship-Based Social Work Practice in the Digital Era. In *The Routledge International Handbook of Digital Social Work* (pp. 46-56). Routledge.

8. Making cities in the age of uncertainty. *t-factor.eu*. 2022. URL: <https://www.t-factor.eu/about>.

9. Matveieva, O. (2025). A gender perspective on the role of technology in democratic development through wartime civic engagement. *Journal of Gender Studies*, 34(7), 955-969.
https://www.researchgate.net/publication/382963408_A_gender_perspective_on_the_role_of_technology_in_democratic_development_through_wartime_civic_engagement
10. Mazurchenko, A., & Maršíková, K. (2019). Digitally-powered human resource management: Skills and roles in the digital era. *Acta Informatica Pragensia*, 8(2), 72-87.
11. McGuire M. Beyond flatland: when smart cities make stupid citizens. *City, Territory, Architecture*. 2018. № 5. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40410-018-0098-0>.
12. Nordesjö, K., Scaramuzzino, G., & Ulmestig, R. (2022). The social worker-client relationship in the digital era: a configurative literature review. *European Journal of Social Work*, 25(2), 303-315.
13. Nuaimi E. Al., Neyadi H. Al, Mohamed N., Al-Jaroodi J. E., Nuaimi Al. Applications of big data to smart cities. *Journal of Internet Services and Applications*. 2015. № 6. DOI: 10.1186/s13174-015-0041-5.
14. Pink, S., Ferguson, H., & Kelly, L. (2022). Digital social work: Conceptualising a hybrid anticipatory practice. *Qualitative Social Work*, 21(2), 413-430.
15. Smart at Scale: Cities to Watch. 25 Case Studies. *World Economic Forum*. 2020. 34 p.
16. Urban ecosystem: Mapping guidebook. A how-to guide to urban resource cartographies. *Centrinno*. 2021. 68 p.

Інформаційні ресурси

1. European Union Council (2018). European Union priorities 2019-2024. URL: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities/european-union-priorities-2019-2024_en
2. European Union Council (2020). Key Digital Technologies Joint Undertaking. URL: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities/european-union-priorities-2019-2024_en
3. Євроінтеграційний портал (2023). URL: <https://eu-ua.org/plan-zakhodiv-zvykonannia-uhody>
4. Кабінет Міністрів України (2023). Національна Рада України з питань розвитку науки і технологій. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/konsultatyvno-doradchi-orhany/nacionalna-rada-ukrayini-z-pitan-rozvitku-nauki-i-tehnologij>
5. Кабінет Міністрів України (2023). Цілі сталого розвитку та Україна. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cili-stalogo-rozvitku-ta-ukrayina>
6. Міністерство інфраструктури України (2020). Проект Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
7. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України (2023). URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Evointegraciya.html>
8. Офіційний сайт КМУ (2023). URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/nacionalna-rada-ukrayini-z-pitan-rozvitku-nauki-i-tehnologij>

Навчальне видання

**Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни
«Цифрова держава та цифрове суспільство»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
всіх спеціальностей**

Розробник:
Матвєєва Ольга Юріївна

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
4960050, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19